

Neriješeni strukturalni problemi, uvoz jeftine hrane, „novi vlaselini”i/ili tko će obrađivati zemlju – Zajednička poljoprivredna politika

Objavio [DemosMedia](#) u 19. kolovoza 2023. Tagovi Kategorija

pexels-photo-2820668

Niti jedna od gospodarskih djelatnosti, čini se nije bila toliko prisutna u javnosti kao poljoprivreda, što ne govori samo o važnosti ovog sektora, već i o državi koja postupa u okvirima Zajedničke poljoprivredne politike i neriješenim problemima u poljoprivredi. Od pristupnih pregovora oko proizvodnih kvota, prijelaznim mjerama koje će omogućiti lakšu integraciju u EU i koje su se u nekom trenutku činile i sulude i smiješne, isplatama za izravna plaćanja poljoprivrednicima, načinima potpore ruralnom razvoju, porukama kako hrvatski poljoprivrednici neće biti prepušteni sami sebi, sve do danas, poljoprivreda je u fokusu politike, struke i samih poljoprivrednika i nerijetko kroz dijalektiku više ne znamo gdje je

DM RADIO

NAJNOVIJE

Aktualno [Hrvatska](#)

Politika [Vijesti](#)

Tomaševićev porezni udar na iznajmljivače : “Želimo da stanovi idu u dugi najam”

26. KOLOVOZA 2023.

Aktualno [Hrvatska](#)

Politika [Vijesti](#)

**Je li Kolindi ugrožen ži
Ni jedan**

istina. No ono što je esencijalno od samih početaka čovječanstva je da bez hrane ne možemo, da netko svojim trudom osigurava sebi i drugima tu istu hranu i da govorimo o čovjekom poslanju, a to je brinuti se za podarenu nam prirodu, obrađivati zemlju i biti njen poslužitelj. Naravno, taj temelj ili tradicijska aktivnost u poljoprivredi ostaje, no protekom vremena postavljaju se novi zahtjevi, uvode se nove dimenzije u poljoprivredu, kao posljedica promjena na globalnoj razini, od potrebe održivog razvoja, klimatskih promjena, zaštite biljnog i životinjskog svijeta, diverzifikacije i vitalnosti ruralnog gospodarstva te u konačnici prehranjivanja svjetskog stanovništva koje će osigurati održivost, odnosno potrebnu ravnotežu za buduće generacije,

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) ima svoju povijest, razvijala se i prolazila reforme, ovisno o potrebama i izazovima. Radi same jasnoće i razumijevanja radi se o jednom od najvažnijih područja Europske unije, mjerama i programima potpora poljoprivredi u EU kojima se postižu zacrtani ciljevi: povećanje poljoprivredne proizvodnje kroz primjenu tehnoloških dostignuća, poboljšanje proizvodnosti i učinkovitijeg korištenja proizvodnih izvora, posebno radne snage, osiguranje životnog standarda poljoprivrednika, stabilizacija tržišta i stalne opskrbe kupaca zdravstveno ispravnim i kvalitetnim proizvodima po primjerenim cijenama.

Poljoprivreda, odnosno poljoprivredno – prehrambeni sektor, kao jedan od najvećih gospodarskih sektora u EU-u, zbog klimatskih promjena te potražnje na globalnom tržištu igra sve važniju ulogu, posebno imajući u vidu da se svjetska proizvodnja hrane do 2050. treba udvostručiti, kako bi bilo dovoljno hrane u odnosu na stanovništvo i promjene u prehrambenim navikama.

Činjenica je da je hrvatska poljoprivreda ulaskom u EU doživjela snažan šok jer se mala zemlja s puno neriješenih problema suočila sa snažnom konkurencijom te novim pravilima poljoprivredne politike, kao i sa gubitkom CEFTA tržišta, što je predstavljalo dodatan šok. Navedeno je pokazatelj da nismo ušli dovoljno pripremljeni jer propisi i procedure koje su se usklađivale za svrhu su imale, upravo izbjegavanje faktora iznenađenja. Prednosti novog EU tržišta, slobodan protok roba, kapitala i usluga, unatoč skupu mjera i programa potpora poljoprivredi nije se očekivano ostvarilo jer i deset godina nakon ulaska u EU, Hrvatska je po produktivnosti u proizvodnji hrane na samom začelju i čini jedva 0,7 posto ukupne ostvarene godišnje vrijednosti u poljoprivrednoj industriji cjelokupne EU.

Prema pokazateljima hrvatska poljoprivreda, na žalost nije još iskoristila mogućnosti proširenog tržišta i jednostavnijih uvjeta trgovanja i ako se postavi pitanje gdje je problem, isti leži, prije svega u dugogodišnjem nerješavanju strukturalnih problema, ali i u velikom uvozu jeftine i nekvalitetne hrane. Još uvijek nesredene zemljišne knjige i neriješeni imovinsko – pravni odnosi ozbiljno koče komasaciju, odnosno grupiranje poljoprivrednog zemljišta u veće i pravilnije katastarske čestice te arondaciju koja radi racionalnije proizvodnje traži pripajanje manjih tuđih zemljišta većemu posjedu, uz naknadu ili dodjelu drugog zemljišta iste katastarske kulture i klase. Tu je i problem navodnjavanja poljoprivrednih površina, izostanak tehnološki rješenja kojima bi se spriječile štete nastale usred vremenskih nepogoda i manjak suvremene tehnologije. Problem leži i u nedovoljnom korištenju sredstava iz EU fondova za jačanje konkurentnosti, kao i kratak period korištenja od samo jednog programskog razdoblja, u određenim administrativnim i poreznim politikama koje onemogućavaju brži razvoj te u dobnoj i obrazovnoj strukturi hrvatskih poljoprivrednika. Dakle, radi se o puno neriješenih problema kojima se blokira razvoj i konkurentnost poljoprivrede, posebno kad se govori o okrupnjavanju zemljišta, dvostrukim mjerilima i protekcijama. Ako se samo prisjetimo Agrokora, prisjetit ćemo se i kako je okrupljavanje zemljišta radi racionalnijeg i ekonomičnijeg iskorištavanja zemlje, ipak moguće. Novim Zakonom o komasaciji trebao bi se riješiti navedeni problem, međutim nije problem u Zakonu koji je i prije postojao, već u njegovom provođenju i izgubljenim godinama.

S ovakvom slikom u poljoprivredi postavlja se i logično pitanje – Kako će Hrvatska, uz postojeće i neriješene probleme odgovarati na nove zahtjeve i izazove koje donose klimatske promjene i na izazove mogućih financijskih i zdravstvenih kriza, a kojima smo svjedočili kroz pandemiju COVID-19. Što je sa samodrživosti, odnosno s proizvodnjom

FACEBOOK

NAŠ YOUTUBE
KANAL

KOLUMNNE

Aktualno Kolumne

Je li došlo vrijeme za socijalnu ekonomiju – EU i ekonomija koja radi za ljude

24. KOLOVOZA 2023.

Aktualno Kolumne

Demografska revitalizacija je nužnost i pitanje opstanka

domaće hrane koja bi trebala biti strateški interes, imajući u vidu da Hrvatska ne pokriva ni polovicu svojih potreba, a tek u nekoliko kultura, konkretnije u proizvodnji žitarica koje se najviše subvencioniraju postiže samodostatnost.

S obzirom da bi klimatske promjene mogle neravnomjerno utjecati na prinose hrane diljem svijeta, da se regije južne, jugoistočne i istočne Europe, kao i obalni dijelovi Hrvatske (Istra, Dalmacija i otoci) ubrajaju u područja značajne ugroženosti klimatskim promjenama te da se iste povezuju i s potrebom promjene načina života i rada, postavlja se i pitanje znaju li odgovorni što će uzgajati u budućnosti. Struka kontinuirano upozorava na dezertifikaciju, odnosno širenje pustinjskog okoliša u sušna ili polusušna područja, uzrokovano promjenama klime na kojoj neće biti moguć uzgoj te postavlja pitanja na koja ne dobiva konkretne odgovore.

Postoje tu i nejasnoće oko Zajedničke poljoprivredne politike. S jedne strane naglasak se stalno stavlja na klimatske promjene i utjecaj na proizvodnju hrane, a s druge strane nadležni ne smatraju da su klimatske promjene najvažniji izazovi za poljoprivredu i ruralni prostor EU, niti da aktivnosti vezane uz klimatske promjene trebaju biti najvažniji ciljevi ZPP-a. Pomalo su začuđujuće ovakve izjave, jer ako poljoprivreda i ruralna područja imaju središnju ulogu u Europskom zelenom planu, koji naglasak stavlja na klimatske promjene i uništavanje okoliša, kao prijetnji egzistenciji Europe i svijeta, postavlja se pitanje kako tada klimatske promjene nisu najvažniji ciljevi ZPP-a. S druge strane ZPP za razdoblje 2023. – 2027. bit će ključan instrument u ostvarivanju ciljeva strategije biorazolikostii strategije „od polja do stola“ koja do 2030. godine ima za cilj zaštitu prirode i preokret degradacije ekosustava kako bi se redizajnirali ekološki prihvatljivi prehrambeni sustavi koji danas čine gotovo jednu trećinu globalnih emisija stakleničkih plinova, opet se nameće pitanje kako klimatske promjene nisu najvažniji izazovi za poljoprivredu i ruralni prostor. Međutim, ako u ovom trenutku za Hrvatsku klimatske promjene i nisu najveći izazov, već izazovi smanjenja kvalitete tla, zagađenja voda (koji su opet povezani s klimatskim promjenama) i korištenje pesticida i gnojiva, s kojima se susreće poljoprivreda, fokusiranje na budućnost koja je već u sadašnjosti ne smije izaći iz žarišta problema.

Postoji još nejasnoća i kontradiktornosti u ZPP-ukoje ostavljaju prostor razmišljanju. Naime, u kontekstu povećavanja zdravstvenih rizika sve češće se spominje zaustavljanje povećanja emisija stakleničkih plinova iz poljoprivrede, posebice stočarske proizvodnje koja čini oko petinu ukupnih emisija stakleničkih plinova, kao i potreba suzbijanja potrošnje mesa, zbog zdravstvenih rizika uslijed pogoršanja klimatskih promjena. Kada govorimo o nejasnoćama pa i medijskim senzacijama, provlači se i priča da je EU najavila planove o istrebljenu krava, što zvuči nerazumno i bolesno, no naznake za smanjenje udjela mesa i mesnih proizvoda, promjene njihove prehrane te veće korištenje biljnih namirnica postoje. S druge strane paralelno ide i priča o skupom i umjetno uzgojenom mesu u laboratoriju koje su pozdravljali brojni svjetski mediji, u smislu značajnog koraka da se okonča uzgoj životinja, preokrene mesna industrija i redefinira naša prehrana. Dok se zagovara smanjenje stakleničkih plinova iz stočarstva, Svjetsko klimatsko izvješće u svom zaključku navodi da su emisije metana precijenjene tri do četiri puta i na taj način „ruši“ ovakvu postavku. I gdje je istina? Struka će znati, no uvjetno rečeno običan čovjek će se u nejasnoćama izgubiti. Kad smo već kod stočarstva Hrvatska je prije ulaska u EU imala oko 60 tisuća registriranih isporučitelja mlijeka, a danas manje od 3 tisuće, s tendencijom pada, što se nadoknađuje uvozom. Čini se da svaka politika krene s dobrom idejom i onda u nekom trenutku ta ista ideja krene u krivom smjeru ili smjeru nesnalaženja i nepoznanica u budućnosti, ali i interesa. Tako je, čini se i sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom.

Bilo kako bilo, ekološka proizvodnja danas igra vrlo važnu ulogu, kao politika ruralnog razvoja i važan alat za potporu održivom razvoju ruralnih područja i poljoprivrede u EU pa tako i u hrvatskoj poljoprivredi. Imajući u vidu još uvijek nezagađeno tlo, povoljnu klimu i geografski položaj, ali i činjenicu da već imamo oko 7 posto površina pod ekološkim uzgojem, ekološka proizvodnja i visokokvalitetni poljoprivredni proizvodi s visoko dodanom vrijednosti trebali bi u Hrvatskoj postati imperativ. U obzir bi trebalo uzeti i sve prednosti koje Hrvatska ima pa tako i u sustavu sigurnosti hrane koja je uzor mnogim zemljama.

Sam koncept ruralnog razvoja izuzetno je važan za poljoprivredu i cjelokupno gospodarstvo, s krajnjim ciljem unapređenja kvalitete života ruralnog područja i cjelokupne populacije, čime OPG-ovi nedvojbeno, ne samo da doprinose već su, čini se i način i put ekološke proizvodnje. Međutim, u kontekstu konkurentnosti i činjenice da se u poljoprivredu slilo puno novaca, taj isti novac otišao je većinom velikim sustavima ili kako struka voli reći „novim poljoprivrednicima”. To je poražavajuća činjenica u kojoj je prilika za konkurentnost malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava propuštena, kao i mogućnost povećanja kvalitete života u ruralnim područjima. Tu je i nepravedna raspodjela poticaja, ali i problem raspodjele državnog zemljišta (u pet slavonskih županija svega je 2,07 posto poljoprivrednih gospodarstava, njih 763, raspolaže s više od 100 hektara poljoprivrednog zemljišta, odnosno ukupno ta gospodarstva raspolažu s 41,63 posto svih zemljišnih površina). Ili da citiramo D. Kovačića, profesora na Agronomskom fakultetu u Zagrebu: *“Slavonija je dobila ‘nove vlasteline’ koji imaju stotine, neki i tisuću hektara zemlje, i koji samo na poticajima dobiju stotine tisuća eura godišnje. Naravno, do državnog zemljišta se uglavnom dolazilo uz pomoć politike.”*

U kontekstu promjene u prehrambenim navikama iste se događaju i činjenica je da je vremenom potrošačima postalo važno podrijetlo hrane, njezina kvaliteta koja je nedvojbeno bolja od onoga što se uvozi, ali i da kupnjom domaćih proizvoda doprinose vlastitom zdravlju i zdravlju obitelji, očuvanju radnih mjesta lokalnih poljoprivrednika, ali i očuvanjukulturnog identiteta i izvornosti domaće proizvodnje.

Hrvatska već ima odličan projekt Ministarstva hrvatskih branitelja, gdje se kroz OPG-ove i braniteljske zadruge, kao poseban oblik poduzetništva omogućava organizirano i stručno obavljanje djelatnosti te zajednički nastup na tržištu, no to je kap u moru nužnosti za ekološkom proizvodnjom koja traži veću državnu potporu, zaštitu od uvoznog lobija zbog kojih ne mogu biti konkurentni u cijeni, ali i jačanje ekološke proizvodnje koja ne prati površinu pod ekološkim uzgojem (*7,2 posto površina pod ekološkim uzgojem, a proizvodnja oko 3,3 posto*). Ključno je udruživati se radi dogovora o zajedničkoj planskoj proizvodnji ujednačene kvalitete i cijene, što bi snizilo troškove proizvodnje, povećalo količine proizvedenog i ostvarili bi se bolji prihodi. Iako je Ministarstvo poljoprivrede poduzelo aktivnosti u cilju jačanja komunikacije između proizvođača, prerađivača i otkupljivača i trgovačkih centara te je otvorilo i Nacionalnu Internet tržišnicu putem koje se nude razni poljoprivredni proizvodi to još uvijek nije dovoljno jer ako pitate vlasnike OPG-ova pristup trgovačkim lancima je uvijek otežan, ponekad i nemoguć i zato je potrebno unapređenje logističke infrastrukture koja omogućuje učinkovitiju povezivanje poljoprivrede na domaćim i međunarodnim tržištima.

Kao važan prioritet ZPP-a navodi se i motiviranje mladih kako bi se bavili poljoprivrednom proizvodnjom, potreba osiguranja dodatnih izravnih plaćanja za mlade poljoprivrednike, kao i pomoć u pokretanju posla, pristupu financijskim instrumentima te kroz potpore investicijama. Međutim, u ovom prioritetu Hrvatska ima ozbiljan problem, jer se postavlja pitanje tko će raditi, posebno u opustošenoj Slavoniji, ako u vidu imamo depopulaciju stanovništva, odnosno iseljavanje, posebno mladih. Demografsko starenje vidljivo je i u poljoprivredi ((12,8 posto hrvatskih poljoprivrednika je starosti do 40 godina, a 39,4 ih je starije od 65 godina), što posljedično dovodi do smanjivanja aktivno radnog stanovništva, smanjenja poreznih obveznika i stručnog profila zaposlenih u poljoprivredi. S druge strane takav pristup nije ni korektan prema mladima, jer ne možete godinama ne rješavati probleme, a onda stavljati taj isti teret mladima, u vidu rada, donošenja ideja.

Činjenica je da industrije i usluge u području poljoprivrede i hrane osiguravaju više od 44 milijuna radnih mjesta u EU-u, uključujući redoviti rad za 20 milijuna ljudi u samom poljoprivrednom sektoru. Zahvaljujući raznolikim klimatskim uvjetima, plodnom tlu, tehničkim vještinama poljoprivrednika i kvaliteti proizvoda, EU je jedna od najvećih proizvođača i izvoznika poljoprivrednih proizvoda u svijetu. Iako hrvatski poljoprivrednici izvoze to je nedovoljno i Hrvatska mora promijeniti svoju poziciju unutar EU i pomaknuti se sa začelja učinkovitim rješavanjem strukturalnih problema, poticanjem uvođenja suvremene tehnologije, pronalaženjem tehnoloških rješenja, prilagođavanjem poljoprivrede dosezima suvremene znanosti, ekološkom proizvodnjom i visoko kvalitetnim proizvodima u kojoj će, kako je to rekao predsjednik Hrvatske poljoprivredne komore „*poljoprivredna gospodarstva*

raditi finalizaciju, dodanu vrijednost, a standardi za trgovačke lance i za hotelijere moraju biti s visokim certifikatima, s visokom dodanom vrijednošću." I ovo se, s obzirom na malu zemlju s malim i otvorenim gospodarstvom u kontekstu konkurentnosti, čini kao najracionalnije rješenje koje mora pratiti pravedno financiranje, oslobođeno interesa i političkog klijentelizma. U protivnom i dalje ćemo tapkati na mjestu i teško se snalaziti u Zajedničkim poljoprivrednim politikama u kojima, ionako leži kompliciran sustav i pravila u provedbi mjera. No to je nešto što Hrvatska mora savladati kako bi mogla odgovoriti i na klimatske promjene, smanjivanje emisija stakleničkih plinova te na osiguranje obnovljive energije.

Piše: Snježana Nemec/Demos media

OVAJ PROJEKT FINANCIRAN JE SREDSTVIMA ZA POTICANJE NOVINARSKE IZVRSNOSTI AGENCIJE ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE

f Facebook

🐦 Tweet

DemosMedia

Slični članci

26. kolovoza 2023.

FOTO:
SCREENSHOT/YT

Tomaševićev porezni udar na iznajmljivače : "Želimo da stanovi idu u dugi najam"

🗨 Opširnije

26. kolovoza 2023.

FOTO: KGK/FB

Je li Kolindi ugrožen život? Ni jedan političar nije ovako čuvan, ne odvajaju se od nje 24 sata. Sve proglašeno tajnom

🗨 Opširnije

26. kolovoza 2023.

FOTO: INSTAGRAM

Mnogi još nisu prežalili odlazak jedne od najljepših Hrvatica s malih ekrana, a sada je počastila pogledom na svoje tijelo bez mane!

🗨 Opširnije

KATEGORIJE

Umjetnost

Podcast studio

Zaželi

Nekategorizirano

Općine

Kolumne

Županija

Udruge građana

Obrazovanje

Gradovi

NEWSLETTER

Za naše novosti pretplatite se na naš newsletter. Možete se odjaviti u bilo kojem trenutku.

Impresum

Kontakt

O nama

Uvjeti korištenja

Prodaja i marketing

PRATITE

NAS

Ovdje upišite Vašu email adres

[Redakcija](#)

[Pravila privatnosti](#)

Pročitao sam i slažem se s uvjetima i odredbama

[Preplatite se](#)

© 2023 DemosMedia.hr. Sva prava zadržana. Web by Design-ika.com & KolaricIT.hr